

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ТРЕТ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

ЗА ДОПУШТЕНОСТ НА

Жалба бр. 13299/02

Од Јанко БАЧЕВ

Против Република Македонија

Напомена: Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски

и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.

Европскиот суд за човекови права (трет оддел) заседавајќи во совет на 14 февруари 2006, составен од:

Mr B.M. ZUPANČIČ, President,

Mr J. HEDIGAN,

Mr C. BÎRSAN,

Mrs M. TSATSA-NIKOLOVSKA,

Mr V. ZAGREBELSKY,

Mr E. MYJER,

Mrs I. ZIEMELE, judges,

and Mr V. BERGER, Section Registrar,

Имајќи ја во предвид горната жалба вложена на 24 декември 2001, заседавајќи, одлучи како што е наведено подолу:

ФАКТИ

Жалителот, г-дин Јанко Бачев, е македонски државјанин роден во 1966 и живее во Скопје, Република Македонија.

А. Околности на случајот

Фактите од случајот, како што биле поднесени од страна на жалителот, можат да се сумираат како подолу.

Во 1996, по две неуспешни барања за поправка на дефектите во неговиот стан и компензација за недостатокот во неговата големина (26 јуни и 22 септември 1995), жалителот покренал парнична постапка против градежната компанија (“компанијата“) да го поврати или да плати за сторената штета. На 1 јуни 1999 судот го одбил неговото барање, наоѓајќи дека било повелечно од причини што тој пропуштил да присуствува на две расправи. На 18 септември 1999 оваа одлука станала конечна.

На 7 април 2000 жалителот покренал парнична постапка за штета против компанијата тврдејќи дека неговиот стан бил од несоодветен квалитет и помал отколку што било специфицирано со договорот.

На 29 ноември 2000 Основниот суд Скопје 1 го одбил барањето нажалителот. Судот нашол дека на 23 септември 1991 жалителот слкуќил договор со компанијата за изградба на станот. На 6 јуни 1995 компанијата го префрлила станот во споственост на жалителот. Бил изготвен записник во кој биле забележани недостатоците и истите биле прифатени од жалителот и компанијата.

Судот се повикал на Законот за облигациони односи, според кој во случај на недостатоци, правата на купувачот истекуват во рок од една година по известувањето на продавачот, односно одговорниот за изградбата. Тој нашол дека барањето за отштета на жалителот било ненавремено, со оглед на тоа што било поднесено пред судот по повеќе од една година откако тој првпат ја известил компанијата за недостатоците (јуни 1995). Судот го одбил аргументот на жалителот дека не бил истечен апсолутниот рок од пет години за побарувања по основ на штета. Судот нашол дека е ирелевантно тоа што барањето било поднесено во рамките на апсолутниот рок, со оглед на тоа што

тоа не било во согласност со релативниот рок од три години кои започнале да течат од моментот кога тој станал свесен за штетата, како и дека компанијата била одговорна. Судот исто така го одбил барањето на жалителот парничната постапка започната во 1996 да го суспендира рокот, со оглед на тоа што неговото барање било одбиено како повлечено.

Одлуката му била доставена на жалителот на 6 март 2001.

На 21 март 2001 жалителот поднел жалба против одлуката наведувајќи ги генерално своите причини за тоа. Тој изнел:

“Со оглед на тоа што сум незадоволен со одлуката на Основниот суд...ја вложувам оваа жалба на време врз основа на суштинска повреда на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдување на фактите и погрешна примена на материјалното право. Ќе поднесам образложение со дополнителен поднесок.“

Во поднесок вложен на 27 март 2001, жалителот *inter alia* ги оспорил наоѓањата на судот дека договорот склучен со компанијата бил од комерцијална природа (договор за градење) и дека соодветно, судот погрешно го применил домашното право што се однесува на роковите. Тој исто така се повикал на записникот изготвен на 3 јули 1995 во кој компанијата ги наведува недостатоците и се обврзува да ги исправи до 10 јули 1995, како наведен нов доказ кој би можел да влијае врз роковите. Тој навел дека понискиот суд погрешно го применил правото во однос на релевантноста на роковите за парничната постапка прекината во 1996.

На 28 јуни 2001 Апелациониот суд во Скопје ја одбил жалбата на жалителот. Судот, *inter alia*, нашол дека:

“тужителот (жалителот) ја поднел жалбата навремено, но ги поднел причините и образложението на жалбата по истекот на рокот од 15 дена...со оглед на тоа што жалбата не содржи никакво образложение, судот ја донел пресудата на основите содржани во жалбата и во рамките на својата надлежност по службена должност да внимава на суштинските повреди на постапката и точната примена на правото“.

Понатаму судот заклучил:

“..првостепениот суд точно утврдил дека тужбеното барање било ненавремено со оглед на тоа што изминал рокот од пет години...”

Тој исто така утврдил дека судечкиот суд правилно го применил материјалното право со оглед на тоа што фактите биле правилно и целосно утврдени. Исто така, *inter alia*, судот повторил одредени делови од одлуката на понискиот суд што се однесува на договорот помеѓу жалителот и компанијата, времето кога станот бил пренесен во сопственост на жалителот, како и датумите кога жалителот ја известил компанијата за недостатоците и побарал поправки или надомест.

На 2 ноември 2001 канцеларијата на републичкиот јавен обвинител го информирал жалителот дека не постојат законски основи за поднесување на барање за заштита на законитоста пред Врховниот суд.

Б. Релевантно домашно законодавство

Според член 106 од Законот за парнична постапка, ако засегнатата страна пропушти да присуствува на расправа или да преземе друго дејствие во постапката и како последица на тоа го изгуби правото на тоа, судот ќе го одобри барањето на странката да го преземе тоа дејствие подоцна (враќање во поранешна состојба) доколку најде разумно објаснување за пропуштањето.

Кога ќе се дозволи враќање во поранешна состојба, постапката се враќа во состојбата пред пропуштањето, а сите останати одлуки во таа смисла ќе се сметаат за ништовни.

Член 334 пропишува дека, *inter alia*, страните имаат право на жалба против првостепената одлука во рок од 15 дена од датумот на доставата на одлуката на судот, доколку не е поинаку определено со закон.

Според членот 337, судот со одлука ќе го повика жалителот да ја преправи или дополни жалбата, доколку врз основа на расположивите информации, не може да се определи која пресуда е обжалена или доколку жалбата не е потпишана. Ако жалителот не постапи согласно напатствијата на судот во рамките на дадениот рок, судот ќе ја одбие жалбата како нецелосна. Во случај на други недостатоци, судечкиот суд ќе ја прати жалбата до Апелациониот суд без да го повика жалителот да ја поправи или комплетира.

Членот 340 став 2 ги пропишува, *inter alia*, следните суштествени повреди на постапката: ако судот бил непрописно составен, или ако во донесување на пресудата учествувал судија или судија-поротник кој не учествувал на главната расправа; ако во донесувањето на пресудата учествувал судија или судија-поротник кој по законот мора да се из земе односно кој со решение на судот бил изземен; ако е одлучено за барање во

спор што не спаѓа во судска надлежност, ако по повод приговори од странките во одлуката што е внесена во пресудата неправилно одлучил дека е месно надлежен, ако спротивно на одредбите од овој закон судот донел пресуда поради изостанок, пресуда врз основа на признание, или пресуда врз основа на одрекување; ако на некоја странка со незаконито постапување, а особено со пропуштање на доставување не и е дадена можност да расправа пред судот; ако спротивно на одредбите од овој закон судот го одбил барањето на странката во постапката да и обезбеди толкувач, ако судот донел пресуда без главна расправа, а бил должен да одржи главна расправа; ако во постапката како тужител или тужен учествувало лице кое не може да биде странка во постапката, или ако странката што е правно лице не ја застапувало овластено лице, или ако парнично неспособна странка не ја застапувал законски застапник, или ако законскиот застапник односно полномошникот на странката немал потребно овластување за водење на постапката ако е одлучено за барање за кое веќе тече парница, или за кое веќе порано е пресудено правосилно, или за кое веќе е склучено судско порамнување; ако спротивно на законот била исклучена јавноста на главната расправа; ако пресудата има недостатоци поради кои не може да се испита, а особено ако изреката на пресудата е неразбирлива, ако противречи сама на себеси или на причините за пресудата, или ако пресудата воопшто нема причини или во неа не се наведени причините за решителните факти или тие причини се нејасни или противречни, или ако за решителните факти постои противречност меѓу она што во причините на пресудата се наведува.

Членот 342 пропишува дека материјалното право е погрешно применето ако судот не ја применил релевантната законска одредба или доколку пропуштил правилно да ја примени.

Членот 351 став 2 пропишува дека Апелациониот суд ја цени одлуката на судечкиот суд врз основа на причините наведени во жалбата и имајќи ја во предвид надлежноста по службена должност да ги цени суштинските повреди на парничната постапка и правилна примена на правото.

ЖАЛБА

Жалителот се жалел по членот 6 став 1 од Конвенцијата дека бил лишен од правото на ефективен пристап до судот со оглед на тоа што Апелациониот суд не го земал во предвид неговиот подоцнежен поднесок како интегрален дел од неговата жалба ниту пак изнел причини за тоа. Тој изнел наводи за нефер постапка со оглед на тоа што не му било дозволено да ги изнесе наводите на својата жалба.

Тој исто така се жалел по членот 13 од Конвенцијата за отсуство на ефективен лек.

ЗАКОН

1. Жалителот се жалел според членот 6 од Конвенцијата дека не му бил овозможен ефективен пристап до судот со оглед на тоа што Апелациониот суд не ги земал во предвид, ниту одговорил на деталите на неговата жалба. Тој исто така навел дека постапката била нефер со оглед на тоа што нему не му било овозможено да ги изнесе аргументите на својата жалба. Членот 6, така како што е наведено, пропишал:

“ Во определувањето на неговите граѓански права и обврски...секој има право на фер...судење...од страна на...трибунал...”

Според праксата на Судот, членот 6 став 1 не го гарантира правото на жалба. Сепак, државата-договорничка која го воспоставува системот на жалби, е должна да овозможи лицата под нејзина јурисдикција да ги уживаат основните гаранции на членот 6 пред апелациските судови (види *Delcourt v. Belgium*, пресуда од 17 јануари 1970, Серија А, бр.11, стр.14-15, став 25).

Судот потсетува дека правото на суд, од кое правото на пристап претставува еден аспект (види *Golder v. United Kingdom*, пресуда од 21 февруари 1975, Серија А, бр. 18, стр.18, став 36), не е апсолутно, туку може да биде предмет на ограничувања дозволени имплицитно, особено што се однесува на условите на допуштеност на жалбата (види *Ashingdane v. the United Kingdom*, пресуда од 28 мај 1985, Серија А бр. 93, стр. 24–25, став 57). Сепак, овие ограничувања не можат да влијаат на остварувањето на правото на таков начин или во таков обем така да самата суштина на тоа право е намалена (*F.E. v. France*, пресуда 30 октомври 1998, Извештаи за пресуди и одлуки 1998-VIII, став 44). Степенот на пристап дозволен со националното законодавство мора, исто така, да биде доволен да го обезбеди правото на суд на поединецот, имајќи го во предвид владеењето на правото во едно демократско општество. За правото на суд да биде ефективно, поединецот мора да има јасна и практична можност да го предизвика дејствието кое ги попречува неговите права (види *Bellet v. France*, пресуда од 4 декември 1995, Серија А бр. 333-В, стр. 42, став 36).

Наведувањето на рокови од страна на судовите за вложување на апликации, жалби или други поднесоци е во основа компатибилно со барањата на членот 6, со оглед на тоа што и служи на легитимната цел - осигурување на соодветно правораздавање, како и соодветствување особено со принципот на правна сигурност. Засегнатите мора да очекуваат примена на овие правила, иако правилата кои се во прашање, или нивната примена, не смее да ги спречи парничарите да ги користат расположивите лекови (види *Pérez de Rada Cavanilles v. Spain*, пресуда од 28 октомври 1998, Извештаи 1998-VIII, § 45).

Во врска со постојниот случај, судот наоѓа дека жалителот вложил жалба во рамките на законскиот рок од 15 дена по доставата на судската одлука, иако без да обезбеди детален основ за истата. На последниот ден од овој рок, жалителот ја поднел својата жалба само изесувајќи ја општата основа накратко, без притоа да обезбеди било каква фактичка или правна елаборација. Тој не обезбедил никакво разумно објаснување за пропуштањето да ги поднесе деталите на својата жалба во рамките на рокот ниту пак специфицирал кога тие би биле поднесени подоцна.

Дополнително, не се чини дека жалителот побарал враќање на постапката во поранешна состојба, кој лек може да го исправи пропуштањето да се постапи со процеуралните барања како што се временските рокови, онаму каде постои разумно оправдување за пропуштањето (види член 106 од Законот за парнична постапка, во делот “Релевантно домашно законодавство“). Неговиот подоцнеж поднесок од 27 март 2001, кој ги објаснува наводните дефекти во наоѓањата на пониските судови бил надвор од рокот за

поднесување за жалба. Судот ги испратил и двата документи до Апелациониот суд на разгледување. Сепак, Апелациониот суд не го земал во предвид подоцнежниот поднесок и не се повикал на истиот во својата оценка на случајот, со оглед на тоа што ја сметал за ненавремена.

Додека рокот од 15 дена кој се применува не е долг, Судот не смета дека за околностите на овој случај тој рок може да се земе за толку краток што го лишил жалителот од реална или ефективна можност да ја искористи жалбената постапка. Кратките рокови се навистина стандардна карактеристика на жалбените системи во државите договорнички. Судот исто така не е убеден дека исклучувањето на елаборираните основи на жалбата на жалителот, како поднесени надвор од рокот, претставува арбитражност или неразумна примена на процесно правило. Судот би напоменал во оваа насока на сопствената пракса според која повикувањето на одредба од Конвенцијата, без наведување на фактичка основа или на природата на наводните повреди, е недоволно за да претставува валидно поднесување на конкретна жалба, доколку е поднесена надвор од рокот (*Allan v. the United Kingdom*, бр. 48539/99, ECHR 2002-IX; *Zervakis v. Greece*, бр. 64321/01, 17 октомври 2002). Судот потсетува дека Апелациониот суд објаснил зошто не ги земал во предвид аргументите на жалителот – тие биле поднесени надвор од законскиот рок. Наводите на жалителот дека Апелациониот суд не дал доволни причини за својата одлука да не ги земе во предвид подоцнежните елаборации на неговата жалба се оттука погрешни. Дополнително, Судот нашол дека, без оглед на исклучување на основите на жалителот, Апелациониот суд ја ценел одлуката на понискиот суд во рамките на својата

надлежност по службена должност да ја испита истата во поглед на суштински повреди на парничната постапка и правилната примена на правото (види “Релевантно домашно законодавство“ погоре). Апелациониот суд ги испитал фактите така како што биле поставени од страна на судечкиот суд со цел да се оцени дали материјалното право било правилно толкувано и применето. Оттука, се чини дека Апелациониот суд ја разгледал одлуката на судечкиот суд по сите основи кои биле наведени од страна на жалителот во неговата иницијална жалба поднесена во рамките на рокот за поднесување на жалба. Оттука, Судот смета дека жалителот не бил лишен од фер разгледување на неговиот случај или од оценка на основаноста на одлуката на судечкиот суд од страна на Апелациониот суд, и покрај неговото пропуштање да ги поднесе деталните основи на својата жалба во рамките на законскиот рок.

Оттука, Судот наоѓа дека нема индикација дека жалителот бил лишен од правото на ефикасен пристап до судот или пак дека постапката не била фер.

Следи дека неговата жалба е очигледно неоснована и мора да виде одбиена согласно членот 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

2. Жалителот се жалел според членот 13 од Конвенцијата дека немал ефективен лек во смисла на наводното отсуство на ефективен пристап до судот и неправичноста на постапката. Членот 13 пропишува:

“Секој, чии права и слободи определени во Конвенцијата се повредени ќе има ефективен лек пред домашните органи, без оглед на тоа што повредата била сторена од лица кои вршеле службена должност“.

Според праксата на Судот, оваа одредба се применува само кога поединецот има “разумно тврдење“ дека бил жртва на повреда на право од Конвенцијата (види Boyle and Rice v. the United Kingdom, пресуда од 27 април 1988, Серија А бр. 131, § 52).

Судот најде погоре дека суштинските жалби се очигледно неосновани. Оттука, жалителот нема “разумно тврдење“ и членот 13 не е применлив на овој случај.

Следи дека овој дел од жалбата е исто така очигледно неоснован во смисла на членот 35 став 3 од Конвенцијата и мора да биде одбиен согласно член 35 став 4.

Од овие причини, Судот со мнозинство,

Одлучи дека жалбата е недопуштена.

Vincent BERGER

Секретар

Boštjan M. ZUPANČIČ

Претседател